

Ubezpieczenia OC pojazdów i maszyn rolniczych

Wiele zawodów wymaga ochrony przed szkodami spowodowanymi przy ich wykonywaniu. Ochronę przed roszczeniami poszkodowanych dają ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej (OC). Również prowadzenie gospodarstwa rolnego, wykonywanie wielu czynności produkcyjnych czy transportowych, niesie zagrożenia dla osób postronnych. Dlatego rolnicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego, zwanemu potocznie „ubezpieczeniem OC rolników”. Ale to nie wszystko. Używanie pojazdów mechanicznych i niektórych maszyn nakłada następny obowiązek zwany „ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych”. Z mocy prawa do tych ostatnich zalicza się pojazdy samochodowe, ciągniki rolnicze i przyczepy, a także pojazdy wolnobieżne, ale z wyłączeniem tych, będących w posiadaniu rolników i użytkowanych w związku z prowadzeniem gospodarstw rolnych. To odstępstwo wprowadza pewne zamieszanie, wymagające uporządkowania pojęć i dodatkowych wyjaśnień.

Kwestię ubezpieczeń obowiązkowych OC reguluje Ustawa z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2003 nr. 124 poz. 1152). Zgodnie z nią obowiązek posiadania polisy OC spoczywa na właścicielach trzech rodzajów pojazdów rolniczych.

Ciągnik rolniczy

Właściciele ciągników są zobowiązani do zakupu rocznej polisy OC. Nawet jeśli nie mają własnego gospodarstwa, ale posiadają zarejestrowany taki pojazd, prawo zobowiązuje ich do jego ubezpieczenia. Polisa OC jest zabezpieczeniem przed szkodami, jakie kierowca ciągnika może wyrządzić przez błędy popełnione podczas jego prowadzenia. Pojazdy te nie przemieszczają się wyłącznie po polach lub drogach niepublicznych. Ryzyko wypadku istnieje zawsze, a w tym przypadku jest ono większe, bo traktory są duże, poruszają się wolno i stwarzają wiele zagrożeń.

Nie ma odstępstw od tej zasady. Jeśli rolnik nie używa ciągnika przez cały rok, tylko przez kilka miesięcy, to i tak musi zakupić polisę roczną. Traktor jest bowiem traktowany jako odrębna kategoria i nie podlega takim przepisom, jak np. o pojazdach wolnobieżnych. Ubezpieczenie ciągnika rolniczego trzeba wykupić najpóźniej w dniu jego zarejestrowania i nie później niż przed wprowadzeniem go do ruchu.

Przyczepa rolnicza

Rolnik, będący właścicielem przyczepy rolniczej, jest zobligowany do posiadania całorocznej polisy OC, podobnie jak w przypadku traktorów.

Należy też pamiętać, że przyczepy specjalistyczne, w tym, np. beczki asenizacyjne, podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu OC na tej samej zasadzie, co pozostałe. Tym

obowiązkiem objęte są również te, niepodlegające rejestracji – np. rozrzutniki obornika – jeśli używane są jako środki transportu, powinny zostać ubezpieczone.

OC pozostałych maszyn rolniczych – kiedy jest konieczne?

Podsumowując, obowiązkowe jest ubezpieczenie ciągnika rolniczego, a także przyczep. Dla każdego z tych pojazdów trzeba zawrzeć polisę na 12 miesięcy. W pozostałych przypadkach konieczność posiadania ubezpieczenia determinuje przede wszystkim poruszanie się po drogach publicznych. Jeśli mamy pojazd wolnobieżny, OC może być obowiązkowe, mimo iż nie podlega on rejestracji.

Pojazd wolnobieżny – definicja

Zatem co uważa się za pojazd wolnobieżny? Ustawa o ruchu drogowym w Polsce określa go jako pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h i nie ma możliwości, by poruszał się szybciej. To w zasadzie jedyne kryterium definiujące. Co prawda, podobne cechy posiadają ciągniki rolnicze, ale z tej grupy pojazdów zostały one wyłączone.

Pojazdy wolnobieżne zaliczają się do specjalnej kategorii, mogą poruszać się po drogach publicznych bez homologacji, tablic i dowodu rejestracyjnego.

Tę definicję, w praktyce, spełniają takie maszyny rolnicze, jak: kombajny zbożowe, samojezdne kosiarki, opryskiwacze czy sieczkarnie. Ponadto zalicza się tu rozmaite maszyny leśne i budowlane oraz wózki transportowe. Wszystkie one mogą poruszać się po drogach publicznych bez rejestracji.

Pojazd wolnobieżny – OC obowiązkowe czy nie?

Co do zasady – rolnicy używający pojazdów wolnobieżnych w związku z posiadaniem gospodarstwa rolnego, jeśli poruszają się tylko na terenie gospodarstwa, nie mają obowiązku ich ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Należy jednak pamiętać, że na drogach publicznych mogą one powodować różne szkody. Niezależnie od rodzaju czy przeznaczenia, jeśli tylko rolnik zamierza wyjechać na drogę publiczną w celach komunikacyjnych, pojazd wolnobieżny musi podlegać ubezpieczeniu OC. Jednak w tym przypadku prawo dopuszcza możliwość zawarcia polisy krótkoterminowej na co najmniej 3 miesiące. Daje to możliwość zmniejszenia kosztów, ponieważ polisy OC mogą być opłacane tylko w sezonie użytkowania maszyn.

Samoróbki maszyn rolniczych

Prawo uwzględnia również tzw. samoróbki maszyn rolniczych, czyli pojazdy złożone samodzielnie, przy wykorzystaniu nadwozia, podwozia lub ramy własnej konstrukcji. Są one określane jako *pojazdy marki SAM*. Jeśli taki pojazd ma się poruszać po drogach publicznych, musi zostać zarejestrowany. Aby uzyskać homologację, muszą spełnić określone warunki, związane, np. z bezpieczeństwem konstrukcji czy nienaruszaniem porządku drogowego.

Rejestracja oznacza również, że te samodzielne konstrukcje muszą być objęte polisą OC. Jeśli rolnik skonstruuje pojazd, który spełnia definicję ciągnika rolniczego, również musi go ubezpieczyć.

Jaka kara za brak OC posiadacza pojazdów mechanicznych?

Tam gdzie powszechny obowiązek, muszą być też sankcje za jego niedotrzymanie. Ich wysokość ustala Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Od 1 stycznia bieżącego roku stawki opłat z tego tytułu wzrosły. Są one uzależnione od długości przerwy w ciągłości obowiązkowego ubezpieczenia OC. I tak:

- **do 3 dni** – 20% maksymalnej kary, czyli **200 zł**,
- **od 4 do 14 dni** – 50% maksymalnej kary, czyli **500 zł**,
- **powyżej 14 dni** – 100% maksymalnej kary, czyli **1000 zł**.

Tomasz Liska,

Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego zs. w Bratoszewicach